ik hem opende, was er een ander man in de buurt, uit A., die direct in zijn beurs greep, en f 2.50 op tafel lei. En dan was er een derde, de vrouwelijke helft van het echtpaar R. en J. uit H., die een brief stuurde met f 10.—. Allemaal vóór de Dinsdagmorgen: zómaar f 15.50.

Daarna de Dinsdagmorgen: de post. Tegelijk kwam binnen voor f 33.50. Donors waren: P. W. L. te A. f 5.—; G. v. d. B. te A.-Z. f 5.—; D W. L. M. te N. f 10.— („de monopleurische contacten tussen dominé en organist hebben een einde, aanvoegende wijs", waarop ik graag mijn „dat-zij-zo" zeg); J. S. te A.-C. f 2.50 („niet op de pof gekocht, maar een wissel getrokken op ons allen"); G. B. te E. f 2.50; J. M. te R. f 1.50 („wat het gorgelen is voor keelpatiënten, is het orgelen voor theol. studenten", de motor moet er wezen, maar de gangmaker ook); R. H. te G. f 2.— (après moi la musique, hij komt nl. niet zo vaak meer in Kampen, als vroeger); giro nr 29 f 5.—. Leuke collectie-met-aphorismen op de vroege morgen.

En dan de Woensdag: zómaar f 61.50. Apporteurs waren dr P. B. te U. f 5.—; Q. te R. („ut desint vires, tamen est laudanda voluntas") f 1.—; A. B. Gz. te Z.-H. f 10.—; v. d. B. (als ik goed lees) te C. a. d. IJ. f 2.50; R. te R.-O. f 1.—; J. H. B. te A.-Z. f 1.—; J. K. te E. f 1.—; C. J. te R. te D. f 2.—; J. R. te M. f 1.—; fam. de G. te K. f 7.50; P. G. te R.-C. f 25.—; D. J. v. W. te V. f 1.—; J. K. Z. te G. („stuur per expres, voor orgel K. S., idee niet kwaad, gemeenten ten baat", waarbij te bedenken is dat K. S. betekent: Kamper School) f 1.—; A. J. L. te R. (met troostwoord inzake bedelcapaciteit) f 2.50. Dat is nog eens „frisse-morgen-zeggen".

Ook de Donderdag begon alzo te groeten. Inéén f 20.50. Nu waren er A. d. M. te S. ('t kan ook A. d. H. zijn, maar de beginletter lijkt precies op de eerste van de straatnaam, en die begint zéker met een M.) f 2.50; H. D. v. H. te O. f 1.— (met goede herinneringen aan 21-9-'41); H. A. K. te A. (een „druppeltje melk", rotterdamse beeldspraak) f 1.—; „van Sr en Jr" te A. (biljet nr 34, schone coöperatie) f 2.50; Joh. de B. te U. f 1.50; J. R. M. te B. f 2.— (met wens van vrede, die doet danken); C. M. A. d. G. te R.-N. f 10.—.

De Vrijdag hield de vaart erin: f 33.— per ochtendpost. Van H. K. te R.-N. f 2.50; van „Vader en zoon" te R. f 2.— (met rijmpje: K. S. heeft schulden, wel 2000 gulden. Dat konden we niet dulden, weshalve we een girobiljet invulden, ten bedrage van 2 gulden); van G. v. O. te U. f 10.—; door R. te R. (biljet nr 56) f 3.50; van A. J. R. te Z. f 5.—; van Mr E. J. G. te S. f 2.50; van G. H. B. te A.-Z. f 5.— (ook „ter bevordering van wat kinderlijke vreugde", — een tijdsbehoefte); E. H. W. te L. f 2.50.

En de Zaterdag bracht een vrolijke week-end-stemming. Per ochtendpost f 57.50. Een hartelijke brief uit Zwolle, met, tevens als uiting van blijdschap om „broederlijke hulp inzake Zwolle en Kralingen", waarvoor ik heel dankbaar ben, van vader en zoon v. d. B. f 2.—; en voorts per giro: ook al uit Zwolle van een muzikaal man C. G. L. aldaar f 25.— (Zwolle heraderd weer); „van N. N." te A. (en omgeving, biljet nr 54) f 7.50; van C. de G. te 's-Gr. f 2.50; van N. N. te U. (biljet nr 80) f 2.—; van J. K. te H. f 2.50; onder giro nr 31 (uit G.) f 10.—; van J. M. te R.-N. I f 5.— (met verzoek ook eens aan R.-C. te denken, als ik nog eens zo'n koopje weet, wat beloofd wordt, maar ik heb zelf jaren gewacht.....); van C. v. A. te U. f 1.—; en daarmee is het dan afgelopen voor deze week.

Dat maakt dus in één week f 221.50. Het gaat goed. Stand van verleden week f 368.—. Stand voor het ogenblik (Zaterdagmorgen) dus f 368.— + f 221.50 = f 589.50. Ik heb het weer eens ouderwets goed.

Het hartelijke groet, K. SCHILDER. Giro 127278. Op het biljet s.v.p.: „voor orgel aula".

VAKWETENSCHAP EN PRACTIJK

Dr PAUL TOURNIER,

Christelijke geneeskunst en Buchman-beweging (V)

In de boeken van Tournier lezen we herhaaldelijk, dat hij met zijn patiënten bidt.

Zoiets doet sympathiek aan; hoewel het iemand, die wel eens wat meer van nabij heeft kennis gemaakt met de z.g. „genezingen"-op-het-gebed even kopschuw maakt.

Nu heb ik van zulk een bidden met de duidelijke bedoeling, om direct of kort daarna e e n g e n e z i n g te bewerkstelligen, in deze boeken van Tournier niets gevonden.

Tournier bericht verschillende malen, dat hij met zijn patiënten, of met hun familie bidt. Maar meer a l s b e s l u i t van wat hij met zijn patiënt heeft meegemaakt. Ik noem b.v. „Edmée". Hij vermeldt van haar: „Edmée had geleerd weer helemaal eerlijk tegenover zichzelf te zijn. Zij had de bekentenis van vele verkeerde dingen neergeschreven; v a n vergeving, die zij moest vragen; van leugens, die zij moest bekennen; van angst, die zij moest loslaten; van verzoening, die zij moest zoeken. Zij bleek een heldere kijk op de diepere oorzaken van haar ziekte te hebben. Tenslotte kwam zij tot het besluit haar leven aan Christus over te geven en voortaan Gods wil te zoeken in plaats van haar eigen wil. O n s g e s p r e k e i n d i g d e m e t g e b e d."

Een ander geval is dat van „Marcel". Marcel was stervende en reeds buiten kennis. Tournier zat in de familiekring, die de dood afwachtte. Hij zegt: „Wij hadden allen dezelfde gedachte: „hij lijdt eigenlijk niet meer; het leven tracht zich alleen nog maar te handhaven. Ik had — zo zegt Tournier verder — in deze familiekring nooit ernstig over mijn levensopvatting gesproken. Ik had, geloof ik, nooit met hen over God gesproken. Maar in deze uren, die zich rekten, kon ik de dood zo niet afwachten en daarbij mijn geloof in mijzelf opgesloten houden. Ik besefte ook, dat er niet veel woorden nodig waren..... Maar hoe? — Enige ogenblikken daarna besefte ik, dat er niet over God gesproken behoefde te worden, maar eenvoudig gebeden. Weer verliepen enige minuten en ik had de indruk, dat dit gebed komen zou, zonder dat het van mij uitging. Nogmaals was het een lange tijd stil en toen zei mijn vrouw zachtjes: „wij moesten eigenlijk bidden". Een ogenblik later zei ik enkel: „wilt u, dat ik het doe?" Het werd een stille overpeinzing, een ernstige inkeer. Ik stamelde enige woorden tot mijn God, die in ons midden was, bij de stervende, zijn familie en zijn dokter".

Zo zou ik meer gevallen kunnen noemen.

We zien hier dus niet het bidden, ingeschakeld in een bepaalde manier van ziekenbehandeling; we zien hier een bidden, een willen spreken tot God, omdat men er toe gedrongen wordt; omdat men haast niet anders meer kán. Terwijl Tournier het dan ook d o e t en zich niet schaamt, ... wat wij zo vaak doen!

Zeker, ik zie de Buchman-sfeer niet over 't hoofd, die uit deze beide verhalen (en ook uit andere) duidelijk spreekt. Ik geloof ook, dat Tournier zich ten deze richten moest naar de Heidelb. Cat., vraag en antw. 117: „wat behoort tot zulk een gebed, dat God aangenaam is en van Hem verhoord wordt?" Alleen maar, laat ons niet te hard zijn in onze critiek op Tournier; wij, die het er, als het betreft het uitkomen en „opkomen voor de Naam en de eer van Christus op alle terrein des levens" vaak zo hopeloos voor laten zitten..... Uit valse schaamte! Tournier schaamt zich in ieder geval het belijden van de Naam van Christus (zo als hij Hem, eigenwillig vertekend, ziet) niet!

*

Dat Tournier de b i e c h t niet veroordeelt, maar daar een voorstander van is, is haast vanzelfsprekend. Ten eerste vanwege zijn Buchmannianisme; immers de biecht is te zien als een vorm van het „delen"; van het „elkaar de misdaden belijden". Maar ten tweede waardeert Tournier de biecht vooral ook om haar psycho-therapeutische waarde. Voor verschillende patiënten heeft het zich-eens-uit-kunnen-spreken reeds een belangrijke verbetering ten gevolge. In vakterm spreekt men dan van „psycho-catharsis"; wat populair zouden we kunnen spreken van de goede uitwerking, die het op een patiënt heeft, als hij „zijn hart eens tegenover een ander kan luchten".

Hiervoor moet dikwijls een sterke weerstand overwonnen worden; want dat „luchten van zijn hart" betekent vaak, dat men schuld heeft te belijden over wat men verkeerd heeft gedaan; dat men zijn „zonden opbiecht"; en dat valt een mens niet altijd even gemakkelijk. Daarvoor moet men iets overwinnen: een „iets", dat Freud heeft aangeduid als de „censuur". Tournier zegt hiervan: „Wanneer men de zaak goed beschouwt, bemerkt men, dat er in werkelijkheid twee „censuren" zijn. De ene, waarop de psychoanalyse het licht laat vallen, verzet zich er tegen, dat een bepaalde verdrongen herinnering in het veld van het bewustzijn terugkeert; de andere verzet zich tegen het opbiechten van die herinnering aan een derde. Freud zelf heeft, naar het mij voorkomt, op die dubbele censuur gezinspeeld, toen hij sprak van „niet-gekende" en „niet-erkende" motieven. De eerste censuur is oorzaak van die wonderlijke leemten, die wij dikwijls in de ziektegeschiedenissen van onze patiënten constateren, wanneer zij in alle oprechtheid uiterst belangrijke feiten in hun leven vergeten zijn. Maar de echte bevrijding komt alleen bij de overwinning van de tweede censuur, bij de schuldbelijdenis. Er is trouwens een nauw verband tussen deze twee censuren. Zodra een mens de moed vindt om tegenover een ander alles wat in zijn bewustzijn leeft op te biechten, ziet hij andere herinneringen opdoemen, die er uit verbannen waren. Als men geregeld stil voor God is en begane fouten biecht, bereikt men zo, dat het veld van het bewustzijn voortdurend uitgebreid wordt. Men weet, dat volgens de opvattingen van Freud juist deze uitbreiding de grondslag vormt voor de behandeling van zenuwpatiënten." (R.T. 243/244).

Veel neurotici zijn dat geworden, omdat zij als kind geschokt zijn geworden in hun zenuwleven. Met instemming (want hier zit géén Buchmannianisme achter, maar hier c o n s t a t e e r t Tournier feiten!) citeer ik dit van hem: „De psychoanalytici hebben de talloze psychische katastrophes aan het licht gebracht die in onze dagen in de kerkse gezinnen voorkomen en die te wijten zijn aan het godsdienstig, moreel en sociaal formalisme. Terwille van de waarheid en ook van de Kerk, die ik liefheb, moet ik mijn stem bij de hunne voegen. Ongetwijfeld zijn het de „belangstellende" gezinnen waar men de meeste neurotici aantreft. Ik zou daar treffende voorbeelden van kunnen geven. Ik heb de aantekeningen van een vijftiental typische gevallen voor mij liggen. Patiënten wier vader of moeder in de kerk of in de maatschappij in aanzien waren, maar wier persoonlijk leven, dat voor hun kind een open boek is, in flagrante strijd was met hetgeen men van hen verwacht zou hebben. In vele gevallen vindt men hetzelfde schema terug: godsdienstig formalisme van de vader, maatschappelijk formalisme van de moeder, dat wil zeggen de vrees voor „wat de mensen er van zullen zeggen" die alles beheerst en de ziel doodt. Men kan begrijpen welk een morele schok zulke kinderen ondergaan en in welk een ontreddering ze geraken door zo'n opvoeding die hun zielleven voorgoed vergiftigt. Men kan begrijpen, dat ze het geloof verliezen. Eén van mijn patiënten heeft mij eens bekend, dat ze een wrok had tegen haar vader, een streng-kerkelijk man,

---

En zo bedoelde de Heiland het ook.

We vertelden een keer de geschiedenis van de Syrophoenisische vrouw, die, zoals u weet, de discipelen nogal „zeurderig" vonden. De Heere Jezus zei nog niets, Hij wachtte af, bad misschien wel Zijn Vader, of Hij hier helpen moest of niet. Dat antwoord kwam. Door de mond van die vrouw, die Hem „Zone Davids" noemt. Daarmee doet zij een beroep op des Heilands afstamming, duidelijker gezegd: ze herinnert de Heere er aan, dat Hij de BELOOFDE is. En daarmede sprak ze haar GELOOFSbelijdenis uit. Daarmede toonde ze een dochter ABRAHAMS te wezen, in wie alle geslachten der aarde gezegend zouden worden. En dan zegt de Heere Jezus ook: „Om d i t woord, ga heen".

Moeilijk voor de Daja's? Ze vonden het prachtig. Met hun oosterse gevoel voor woordspelingen en „verborgenheden" hadden ze dit dóór en vonden, ik zeg het met eerbied, dat die vrouw de Heere Jezus als het ware in Zijn eigen woorden gevangen had. En is dit niet een kenmerk voor alle Woord Gods, dat onze geleerde mensen „masjaal" noemen? Het maakt, dat een hoorder van het Woord óf zich afkeert en zegt: „Onzin", óf zich tot de Heiland wendt en vraagt: „Verklaar mij toch en geef me meer". Zo begrijpen we beter de uitdrukking: het Woord is een TWEE-snijdend zwaard.

Weet ge wat ik fijn vind? In het Balantian en het Lara hebben ze twee woorden voor „ziel". Met het ene bedoelen ze dát van ons, waarvan we belijden, dat het terstond na onze dood met de Heiland verenigd wordt en met het andere woord bedoelen ze het „leven". De woorden van de Heere Jezus uit Marcus 8 : 35—38 zijn dan ook duidelijk te maken. Zo hebben de mensen van Balantian en Pantu ook twee woorden voor h o r e n. In hun taal kan ik zeggen: „Wie oren heeft o m g e l u i d o p t e v a n g e n, die moet o p m e r k e n".

Een enkele maal werd me toegevoegd: „Ik geloof, wat U verteld hebt, hoe moet ik nu doen?" Ik meende, dat hier de vraag van de stokbewaarder achter zat, maar bij dóórpraten bleek me, dat deze man „bij ons gerekend wilde worden". We hebben toen over de doop en over de Kerk gesproken en, vertrouwend in de leiding onzer Kerken door de Koning der Kerk, hem verwezen naar de mogelijkheid, dat ook voor hem de dag k a n komen, waarop hij gedoopt zou mogen worden. Maar toch dachten we even aan de geschiedenissen van Cornelius, van de Moorman en van de stokbewaarder, die onmiddellijk het sacrament toebedeeld kregen. Ook hieruit zien we weer, hoe nodig het is, dat er v e l e n komen. In mijn gedachten zie ik een paar zendelingen het Evangelie verkondigen en al hun hier aanwezige broeders en zusters, een ieder in zijn werk en op zijn plaats bezig hun licht te laten schijnen voor de mensen, onder wie de zendelingen prediken. Welke predikant in het vaderland zou niet verheugd wezen, indien zijn gemeenteleden het door hem gesproken woord bekrachtigden door hun gesprek, hun onderricht, hun gedrag, hun hulp aan anderen? Hoeveel evangelisatiewerk in onze Kerken strandde niet, omdat de gemeente haar predikant niet steunde?

Ik weet, dat ik hier iets zeg, waar jonge mensen zich niet zo vaak mee bemoeien, maar dan is het juist goed, als men eens hierover nadenkt. Ga maar eens vragen aan de leider van uw jeugdvereniging of aan uw predikant, hoe men die heren helpen kan. Dan zult u zien, hoe rijk het gemeenteleven wezen kan.

Ik babbel in deze stukjes maar zo wat en ik vind het erg moeilijk om door zo'n dorre schrijfmachine heen in uw hart een beetje van onze vreugde te laten gevoelen, zó, dat ge zegt: ik wou dat ik helpen kon. Weet ge, a l s jonge mensen dat gevoel krijgen, dan willen ze ook meteen naar één of ander ver land, liefst zo wild mogelijk, om daar als 'n onversaagde held(in) te gaan werken. Maar zulke dappere dingen zijn heus niet nodig. Voorlopig maar trouw leren, ook uit de Bijbel en je catechismus, dan zal ik later nog wel iets van je vragen.

Tot de volgende keer.

Ngabang, Dec. '51. J. P. MOERKOERT.